

Uppsala 2010-04-29

Näringsdepartementet

Regeringen har begärt en nulägesrapport beträffande etablering av en regional kompetensplattform till den 30 april 2010. Här följer en rapport för läget i Uppsala län.

Sammanfattning

I Uppsala län har vi en kompetensplattform etablerad sedan ett år tillbaka. Länets kompetensplattform bygger på en tät samverkan mellan arbetslivet och representanter för det samlade utbildningssystemet. Plattformen knyter samman olika branschvisa arenor i en samlad struktur och drar nytta av befintliga resurser hos olika aktörer.

Vår plattform, kallad Kompetensforum Uppsala län, delfinansieras av Europeiska Regionalfonden (ERUF) och löper till utgången av år 2011. Medlen från ERUF används för att ta fram kunskapsunderlag om behovet av kompetens samt utveckla ett kompetensindex för uppföljning av kompetensbehoven på kort och lång sikt.

Vår utmaning ligger nu i att skapa en uthållighet i samarbetet, så att det kan fortgå även om nyckelpersoner försvinner och projektet formellt sett avslutas. Denna rapporten visar dock att Uppsalamodellen har ett kostnadseffektivt upplägg och därför kommer att leva vidare utan externt stöd. Viktigt är också den stora uppbackning kring arbetet som visats av alla ingående aktörer.

Regeringsuppdraget till landets regioner att bilda kompetensplattformar har för Uppsalas del inneburit gott stöd i arbetet. Uppdraget har gett ökad legitimitet till ansatsen, men har också inneburit ett Uppsalamodellen väckt stort intresse från andra regioner som står i begrepp att rigga egna plattformar.

Bakgrund

Förarbetet till Kompetensforum Uppsala län påbörjade under hösten 2007. Efter en noggrann kartläggning av befintliga samarbeten och identifiering av nyckelpersoner runt om i länet utfördes en ansökan till ERUF. Ansökan beviljades i mars 2009, varpå verksamheten kunde gå in i skarpt läge.

Kompetensforum Uppsala län har två huvudsakliga uppdrag, som helt sammanfaller med regeringens uppdrag och EU:s ambitioner inom det sk fällskeppsprojektet New Skills for New Jobs inom ramen för EU2020:

1. Skapa strukturer för effektivare kompetensförsörjning genom att minska gapet mellan arbetslivet och utbildningssystemets aktörer
2. Ta fram kunskapsunderlag om arbetslivets och –marknadens förändringar samt behovet av kompetens på kort och lång sikt.

Inför utformningen av Uppsalamodellen identifierades ett antal utgångspunkter:

- Kompetensråden misslyckades. Det gäller att hitta alternativ till den representativa rådsmodellen ¹
- Bygg vidare på befintliga samarbeten och etablera nya där samarbete saknas
- Utbildningsområdet är en marknad, där aktörerna fattar egna beslut
- Definiera nyttan för alla aktörer, både bland arbetslivets och utbildningsaktörernas representanter.
- Det behövs bättre signalsystem mellan efterfrågan på kompetens och möjligheten av tillgodose den
- Dra nytta av befintliga personalresurser och håll kostnaderna nere, eftersom det underlättar permanentning av strukturerna.

Uppsalamodellens uppbyggnad

Istället för att samla alla aktörer i en gruppering, vilket var den gängse lösningen för Kompetensråden, har arbetslivet och utbildningsaktörer separerat i två olika grupper: 1) Branschforum och 2) Utbildningsforum. Fördelen med detta upplägg är att fler kan göra sin röst hörd (branscherna) och att fler som behöver informationen (utbildningsanordnarna) får tillgång till den direkt. Länken mellan dessa två grupper består av ett virtuellt samordnat kansli, som paketerar och presenterar framkomna resultat.

I *Branschforum* ingår för närvarande representanter från 15-20 branscher, och fler kommer till. Uppgiften för dessa är att synliggöra kompetensbehoven inom olika branscher på kort och medellång sikt och ge underlag för prioritering av nya utbildningar.

Varje representant i Branschforum är förankrad i en egen gruppering som hanterar kompetensförsörjningen inom sin respektive bransch. Inom projektet upprättas nya branscharenor, där sådana saknas. Bland de olika arenor som ingår i Branschforum finns:

- Vård- och omsorgscollege (etablerat feb 2010, leds av Regionförbundet)
- Teknik- och Energicollege (under uppbyggnad, leds av Östhammars kommun)
- Servicecollege (förstudie pågår, leds av Uppsala kommun och Arbetsförmedlingen)
- Uppsala BIO-Competence Forum (under bildande, sköts av Uppsala BIO)
- Regionalt Elprogramråd (etablerat 2009, sköts av EIO)
- Turismakademin (etablerat 2008, leds av Turismakademin)
- Byggbranschråd (etablerat, sköts av Arbetsförmedlingen)
- Transportbranschråd (etablerat, sköts av Arbetsförmedlingen)

- RUC Uppsala (etablerat 2004, leds av Uppsala universitet och länets kommun)
- Nätverk för kommunernas personalchefer (leds av Uppsala kommun)

Därtill ingår VVS-företagen, Teknikföretagen, LO, Unionen, Handelskammaren, Företagarna, Svenskt Handel m fl.

Branschforum byggs ut successivt och kommer inom kort att inrymma även Almega, fastighetssektorn, kreativa sektorn och representanter för regionala programråd för den nya gymnasieskolan. Fullt utbyggt beräknas Branschforum rymma totalt 25-30 branscher.

Utbildningsforum består av länets samlade utbildningssektor, för närvarande omkring 35 personer. Där finns representation från beslutande tjänstemän och skolledare från gymnasieskola, vuxenutbildning, yrkeshögskola, arbetsmarknadsutbildningar och universitet. Poängen med att samla aktörerna i en särskild gruppering är att möjliggöra överenskommelser om arbetsfördelning, där aktörerna kan komplettera varandra och tillsammans erbjuda ett bredare utbildningsutbud.

Det finns samtidigt ett moment av konkurrens mellan utbildningsaktörerna. De är dock alla betjänta av bättre information och kunskap om hur arbetsmarknaden förändras, med avseende på struktur och innehåll. Målsättningen är att kunna erbjuda rätt utbildningar med rätt innehåll.

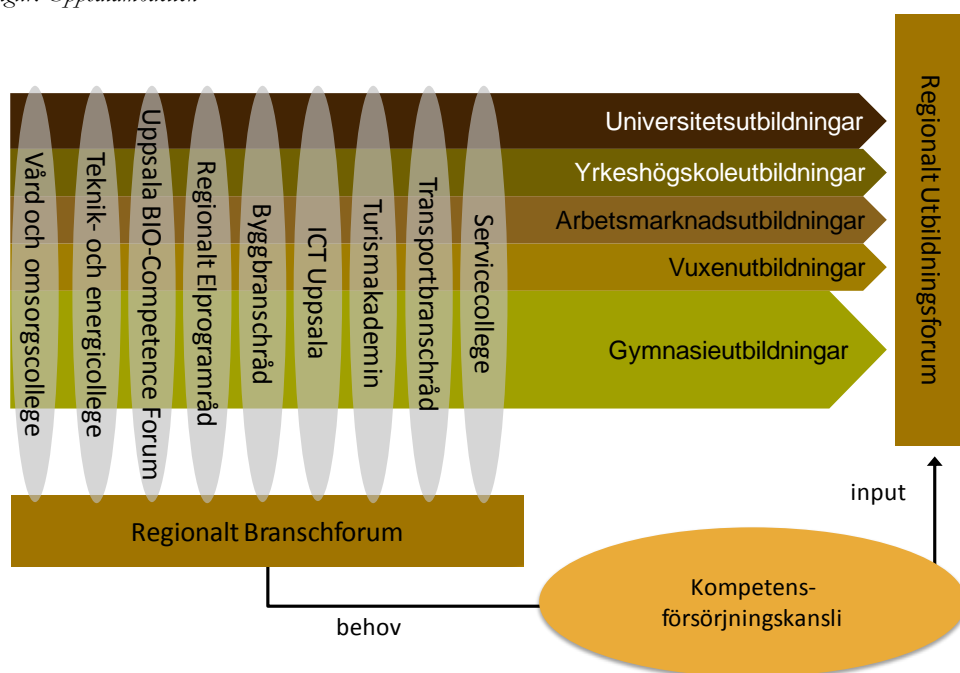
Två gånger per år ses samtliga ingående aktörer för inspiration och möten. Därtill ses respektive gruppering på egen hand ytterligare två gånger per år.

Samtliga tillfällen förbereds och genomförs under ledning av *Kompetensförsörjningskansliet*. Kansliet är virtuellt uppbyggt och består av åtta nyckelpersoner från olika aktörer i länet. Där finns Arbetsförmedlingen, representant för länets vuxenutbildningschefer, ansvariga för yrkesvux vid Uppsala kommun, ansvariga för upphandling och näringslivskontakter i Uppsala kommun, Centrum för vuxnas lärande, chefen för Uppsala kommuns studie- och yrkesvägledare samt Regionförbundet. Kansliet ses en gång per månad och svarar i hög grad för att driva på och genomföra de politiska beslut som fattats av regeringen, av Regionförbundet och av kommunerna. Samtliga deltagare medverkar med egen tid och visar ett mycket tydligt engagemang i verksamheten, vilket gör att den kommer att leva vidare långt efter projektidens slut.

Spridning av Uppsalamodellen

Under våren 2010 har Uppsalamodellen presenterats för flera andra regioner och organisationer, däribland Östmanland, Södermanland, Stockholm, Västmanland, Örebro, Norrbotten, SKL:s utbildningsnätverk, Mälardalsrådet, RegLab etc. Full öppenhet tillämpas vad gäller spridning av erfarenheter, kunskaper och resultat av arbetet.

Figur: Uppsalamodellen

Utvärdering och kunskapsunderlag

Den arbetstid som läggs ner av olika aktörer i Kompetensförsörjningskansliet utgör medfinansiering till ERUF. ERUF stödjer Uppsalamodellen med totalt 1,7 mkr fram till utgången av 2011.

Merparten av medlen används dels till process- och utvärdering av arbetet, vilket upphandlats i konkurrens av Ramböll Management. Dels till utveckling av kunskapsunderlag om kompetensbehov på kort och lång sikt. Det uppdraget har tilldelats SWECO Eurofutures och kommer att utföras inom en samlad ram på 800 000 kr.

Inom analysuppdraget kommer SWECO att genomföra en nulägesbeskrivning av kompetensbehoven (avslutas i maj 2010), flera specifika branschanalyser samt utveckla ett duplicerbart kompetensindex kring kompetensbehoven i Uppsala län. Kompetensindexet ska kunna spridas och utnyttjas i alla län som så önskar.

I analysuppdraget sker ett samråd med myndigheter som fått regeringens särskilda uppdrag att samverka kring utveckling av prognosystem och kartläggningar på nationell nivå. Särskilt intresse ägnas Yrkehögskolans ambitioner på området och Tillväxtanalys rapport om kompetensbehoven inom FA-regioner.

Vad säger kunskapsunderlaget?

SWECOs första analyser tyder på att Uppsala län kommer att fortsätta att växa vad gäller befolkning och sysselsättning. Baserat på utvecklingen under det senaste decenniet prognostiserar SWECO en befolkningsökning på ca 28 000 personer år 2010-2020. Antalet sysselsatta ökar under samma period med ca 15 000, varav 13 000 blir arbetstillfällen inom länet och 2 000 utom länet. Regionförstoringen och integreringen av Stockholms och Uppsalas arbetsmarknader fortsätter.

Under samma period beräknas omkring 21 procent av arbetskraften att gå i pension, vilket innebär att omkring 25 000 arbetstillfällen ska återbesättas, såvida inte teknikutveckling och strukturomvandling minskar behovet av arbetskraft.

Totalt bedöms det uppkomma omkring 38 000 arbetstillfällen i länet fram till 2020. Det största rekryteringsbehovet återfinns inom vård- och omsorgsyrkena, handel och försäljning, ingenjörer och transportpersonal.

I SWECOs analyser har prognoser gjorts för totalt 115 yrken på SSYK3-nivå. Dessa analyser kommer i nästa steg att fördjupas för yrkesområden med särskilt stora rekryteringsbehov och yrken som har strategisk betydelse för regionen fortsatta utveckling.

En lärdom från analyserna är att prognoser över branschutveckling är en viktig utgångspunkt för uppskattning ökning/minskning på yrkesnivå. Befolkningsutveckling och demografi är andra avgörande komponenter i analyserna.

Avslutningsvis har SWECO visat att Uppsala är det län som har relativt sett minst problem att klara matchningen på arbetsmarknaden. Det innebär att Uppsala län har låg arbetslöshet, samtidigt som relativt sett få företag har svårt att rekrytera personal. Norrbotten är det län som har svårast när det gäller matchning med omvända förhållanden.

Vi tror att Uppsala län har kommit en bra bit på väg att skapa en väl fungerande regional kompetensplattform. Samarbetsstrukturerna finns redan på plats, och kompletteras kontinuerligt. Vi är på god väg att skapa ett effektivt kompetensindex för att löpande följa upp kompetensbehoven. Om någon vill ta del av våra erfarenheter, är det vår skyldighet att bidra med detta. Det kravet har vi på oss från EU och ERUF. Och vi infriar det gärna.

Catharina Blom
Regiondirektör

Tomas Stavbom
Chef regional utveckling och projektledare
Kompetensforum Uppsala län